

Plan van Aanpak Aandachtslocaties Bergeijk 2016

Afdeling Beleid & Ontwikkeling
18 mei 2016

Inhoud

1 Voorgeschiedenis en doelstelling	3
2 Advisering klankbordgroep en urgentieteam	4
3 Verzamelen van informatie	4
4 Instrumentarium	5
5 Tabel aandachtslocaties: beeldvorming	6
6 Tabel aandachtslocaties: actiepunten	7
7 Flankerend beleid	8
8 Conclusie	8

Bijlagen

1	Samenvatting advisering klankbordgroep
2	Verslag informatie- en inspraakavond 11 mei 2016
3	Geur- en fijnstofkaarten Bergeijk

1 Voorgeschiedenis en doelstelling

Tijdens de Stuurgroep Brabantberaad op 20 januari 2014 en bij de behandeling van de Structuurvisie en de Verordening ruimte in Provinciale Staten op 7 februari 2014 zijn afspraken gemaakt die er toe moeten leiden dat er in 2020 geen overbelaste situaties meer zijn die veroorzaakt worden door veehouderijen. In dat kader hebben de gemeenten een belangrijke rol toegewezen gekregen. De kern van de afspraken is dat gemeenten actief aan de slag gaan met het oplossen van knelpunten die veroorzaakt worden door veehouderijen in de gemeente. Veelal gaat het hierbij om geur en/of fijnstofoverlast. Het kan daarbij gaan om overschrijdingen van normen (voor bijvoorbeeld geur of fijnstof) of om overlast die door de omgeving ervaren wordt. Gemeenten kunnen zogenoemde urgentiegebieden aanwijzen en hier samen met de direct betrokkenen in die gebieden, onder wie met name burgers en boeren, verbeterplannen voor opstellen. In het proces van eventuele aanwijzing van urgentiegebieden en het opstellen van een plan van aanpak wordt door de provincie groot belang gehecht aan deze dialoog met de omgeving. Per brief d.d. 6 maart 2014 heeft provincie gemeenten verzocht om na te gaan of er binnen haar grenzen sprake is van urgentiegebieden en hier, indien nodig, een plan van aanpak voor op te stellen. Dit plan van aanpak voor aandachtslocaties is hier een uitwerking van.

Provinciale Staten hebben op 19 maart 2014 tevens de Verordening ruimte 2014 vastgesteld. Het doel van deze verordening is het stellen van regels gericht op een integrale verbetering van het buitengebied. In de verordening zijn ook regels opgenomen die gelden voor veehouderijen die uit willen breiden. Dit betreft voorwaarden als landschappelijke inpassing, maximale achtergrondconcentraties voor geur en fijnstof en het voeren van een dialoog met omwonenden. Om te komen tot een zorgvuldige veehouderij zijn nadere regels opgesteld. Deze zijn benoemd in de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij. Dit is een puntensysteem, waarbij ontwikkelruimte verdiend wordt door een voldoende score te behalen op de thema's gezondheid, fysieke leefomgeving, dierenwelzijn, verbinding, energie en brandveiligheid.

Binnen twee jaar na 19 maart 2014 dienen gemeenten hun bestemmingsplannen afgestemd te hebben op de Verordening. Het bestemmingsplan Buitengebied Bergeijk 2011 wordt daarom herzien. In september 2014 heeft het college van Burgemeester en Wethouders besloten om het proces rondom aanwijzing van eventuele urgentiegebieden te combineren met het proces voor de tweede herziening van het bestemmingsplan buitengebied. Inhoudelijk sluit het onderwerp urgentiegebieden goed aan bij deze herziening gericht op aanpassing van het plan aan regels voor veehouderij. Hierdoor konden overlegmomenten en raadpleging goed gecombineerd worden.

Op 15 december 2015 is door het college van burgemeester en wethouders het "procesvoorstel urgentiegebieden gemeente Bergeijk" vastgesteld. In dit procesvoorstel werd een stappenplan geboden om de benoemde afwegingen te maken:

1. Verzamelen bestaande informatie:
 - klachtenregistratie, input klankbordgroep
 - nieuwe informatie: geur- en fijnstofkaarten
2. Analyse: benoemen locaties
3. Afweging: concept Plan van Aanpak, advies via 3de bijeenkomst klankbordgroep, rol urgentieteam
4. Raadpleging inwoners: inspraakavond in combinatie met inspraakavond voorontwerp-bestemmingsplan herziening buitengebied
5. Definitieve besluitvorming door college of raad
6. Uitvoering

Voor het opstellen van dit plan van aanpak is stap 1 t/m 4 doorlopen. De resultaten worden hieronder per onderwerp kort omschreven. Daarna volgt op pag. 6 een tabel waarin de resultaten uit stap 1 t/m 4 overzichtelijk zijn weergegeven. In de tabel op pagina 7 worden ook de te ondernemen acties benoemd. Vanwege de overwegend beperkte mate van ervaren overlast worden de locaties die het betreft hierin omschreven als "aandachtslocaties" in plaats van "urgentiegebieden".

2 Advisering klankbordgroep en urgentieteam

Ter advisering over het proces voor de aanpassing van het bestemmingsplan buitengebied en het proces rondom urgentiegebieden is een klankbordgroep opgericht. Deze klankbordgroep bestond uit diverse belangengroeperingen, waaronder de dorps- en kernraden, IVN, ZLTO-Bergeijk en Stichting Milieuwerkgroep Kempenland. Deze klankbordgroep is gevraagd om namens hun organisatie te adviseren over de kaderstellende startnotities voor de te doorlopen processen en de tot stand gekomen producten. Ter advisering is de klankbordgroep sinds juli 2015 vier maal bijeen gekomen. Een samenvatting van de advisering van de klankbordgroep is te vinden in bijlage 1 van dit plan van aanpak. De originele adviezen zijn ook beschikbaar. Overigens betekent deze advisering niet dat de klankbordgroep of de partijen daarin verantwoordelijkheid dragen voor dit plan van aanpak. Die verantwoordelijkheid is en blijft bij de gemeente.

Gedurende het proces heeft de gemeente het onafhankelijk "urgentieteam", een deskundigenteam dat bestaat uit leden werkzaam bij de GGD, ZLTO, BMF, gemeenten, omgevingsdiensten, Netwerk de Peelhorst en de provincie, gevraagd te adviseren over het plan van aanpak. Dit team heeft als taak om gemeenten en andere partijen te ondersteunen bij de aanpak van knelpunten op gebied van veehouderij. Het urgentieteam heeft geadviseerd om een scheiding aan te brengen in concrete knelpunten (locaties waar op dit moment overlast ervaren wordt) en beleidsmatige aspecten gericht op het voorkomen van toekomstige overlast.

Op 11 mei 2016 is een informatie- en inspraakavond georganiseerd over het voorontwerpbestemmingsplan en het concept plan van aanpak aandachtslocaties, waarop via een publicatie in de Eyckelbergh de aandacht gevestigd is. Hier waren 38 personen aanwezig. Een verslag van de tijdens de avond gemaakte opmerkingen en gestelde vragen is te vinden in bijlage 2.

3 Verzamelen van informatie

De klachtenregistratie uit 2014 en 2015 is nagelopen op klachten veroorzaakt door veehouderij. Klachten die hiermee te maken hadden betroffen geuroverlast, geluidoverlast en overlast door vliegen. Op 1 locatie in Riethoven na bleek het aantal ingediende klachten zeer beperkt.

Om zo objectief mogelijke informatie in handen te krijgen zijn in januari 2016 voor de gemeente geur- en fijnstofkaarten opgesteld door de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant. Hieruit blijkt dat de normen voor fijnstof, zoals deze door de provincie Noord-Brabant momenteel gehanteerd worden, in de gemeente Bergeijk niet overschreden worden. Ook is het aantal geurgevoelige objecten (veelal woningen) in beeld gebracht. Van de 10.537 objecten blijken er volgens de provinciale normen 35 overbelast te zijn (deze normen zijn van toepassing bij beoordeling bij uitbreidingen van veehouderij):

Tabel. Geurbelasting op geur gevoelige objecten (voornamelijk woningen) ingedeeld naar geurklasse.

Effect op het woon- en leefklimaat: aantal woningen per geurklasse (milieukwaliteit)					
Woonkernen	Optimaal+	Optimaal	Aanvaardbaar	Niet aanvaardbaar	Totaal
Bergeijk	5.107	396	1	0	5.504
Luijkgestel	1.202	66	12	6	1.286
Riethoven	709	15	0	0	724
Walik	154	27	0	0	181
Weebosch	219	12	0	0	231
Westerhoven	957	61	20	19	1.057
Totaal woonkernen	8.348	577	33	25	8.983
Buitengebied	1.504	22	18	10	1.554
Totaal gemeente	9.852	599	51	35	10.537

De geur- en fijnstofkaarten zijn samen met een uitgebreide toelichting daarop te vinden in bijlage 3.

Vanuit de klankbordgroep hebben twee belangengroeperingen een aantal specifieke locaties benoemd waar volgens hen overlast van veehouderij aanwezig is. Deze komen in de samenvattende tabel terug.

4 Instrumentarium

Bij het maken van afwegingen over mogelijk aan te wijzen urgentiegebieden is het van belang ook de mogelijkheden te verkennen die er zijn om ervaren overlast aan te pakken. De juridische mogelijkheden blijken zeer beperkt. De crisis- en herstelwet biedt in juridisch opzicht de mogelijkheid om striktere voorwaarden te verbinden aan vergunningen voor veehouderijen in urgentiegebieden. De onderbouwing van de noodzaak daarvan is echter noodzakelijk, terwijl er nog geen onderzoeken zijn die dit aantonen. Op dit moment kan een causaal verband tussen veehouderijen en verslechtering van volksgezondheid niet gekoppeld worden aan juridisch houdbare afstandsnormen of bijvoorbeeld normen voor uitstoot van geur. Maatregelen die wel haalbaar zijn betreffen vooral concrete stappen in de vorm van het opstarten van een dialoog tussen een veehouder en omwonenden. Soms zit overlast niet alleen in geur en is ergernis ook door meer eenvoudige stappen zoals verplaatsen van een kadaverbak of het verplaatsen van een ventilator te verminderen.

Naast de dialoog biedt “flankerend beleid” mogelijkheden om risico op toekomstige overlast te beperken. Hierbij kan gedacht worden aan het verscherpen van controles op lege vergunningen, verscherpen van toezicht op naleven van vergunningvoorschriften, het aanscherpen van de geurverordening en advisering door de GGD bij nieuwe aanvragen.

5 Tabel aandachtslocaties: beeldvorming

Door de geur- en fijnstofkaarten aan te vullen met de klachtenregistratie en door de klankbordgroep ingebrachte beleving van hinder, zijn de volgende locaties als potentiële aandachtlocaties in beeld gekomen:

Aandachtslocaties	Geurnorm Vr2014	Geurnorm GGD-advies	Fijnstof	Klachtenregistratie	Inbreng klankbordgroep
Braambos WTH	18	11	0	0	st. mwg kl st. gr kl
Boscheind LGT	6	12	0	0	-
Ekkerweg WTH	3	9	0	0	-
Puttendijk/ Weebosserweg	3	5	0	0	-
Hongarijesdijk/ Bredasedijk BEK	1	2	0	1 geur	-
Eind RHV	2	0	0	veel geur 2 geluid	st. mwg kl, st. gr kl, dr 't hof
Neerrijt LGT	1	1	0	0	-
Burgemeester Lindersweg BEK	1	0	0	0	-
Lommensedijk LGT	0	2	0	2 geur	st. mwg kl, st. gr kl
Weebosserweg BEK	0	2	0	1 geur	st. mwg kl, st. gr kl
Broekhovenseweg RHV	0	2	0	0	-
Burg. Aartslaan BEK	0	2	0	0	-
Weebosserweg BEK	0	1	0	0	-
Bisschop Rytho- viusdreef RHV	0	1	0	0	st. mwg kl, st. gr kl
Borkelsedijk WTH	0	0	0	1 geur	-
Hondsbosserdijk LGT	0	0	0	2 vliegen	-
Loo BEK	0	0	0	0	st. mwg kl, st. gr kl
Heijereind RHV	0	0	0	0	st. mwg kl, st. gr kl
Fressevenweg BEK	0	0	0	0	st. mwg kl, st. gr kl

6 Tabel aandachtslocaties: actiepunten

Vervolgens zijn deze locaties nader onderzocht en zijn daarvoor de volgende actiepunten benoemd:

Locatie	Beoordeling	Voorstel actie
Braambos WTH	Overschrijding normen: 18x Vr + 11x GGD Beoordeling als stedelijk gebied Afspraken bedrijf op nr 10 Zone beperkingen veehouderij	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen nr. 10 m.b.t. veehouderij blijven volgen/faciliteren • Betrekken bij evaluatie geurverordening • Opnieuw beoordelen geuroverlast met aanpassing begrenzing • Bij klachten omwonenden bespreken dialoog
Boscheind LGT	Overschrijding normen: 6x Vr + 12x GGD Overbelasting m.n. door 2 locaties Zone beperkingen veehouderij	<ul style="list-style-type: none"> • Betrekken bij evaluatie geurverordening • Bij klachten omwonenden bespreken dialoog
Ekkerweg WTH	Overschrijding normen: 3x Vr + 9x GGD 1 locatie aan te wijzen: varkenshouderij Afspraken ruimte-voor-ruimte	<ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren ruimte-voor-ruimte ontwikkeling
Puttendijk / Weebosserweg BER	Overschrijding normen: 3x Vr + 5x GGD Oorzaak overschrijding door een kleinschalige en een grootschalige varkenshouderij	<ul style="list-style-type: none"> • Aanscherpen beleid reguliere controles (lege vergunningen) • Betrekken bij evaluatie geurverordening • Bij klachten omwonenden bespreken dialoog
Hongarijesedijk / Bredasedijk BER	Overschrijding normen: 1x Vr + 2x GGD Oorzaak overschrijding door een kleinschalige en een grootschalige varkenshouderij	<ul style="list-style-type: none"> • Aanscherpen beleid reguliere controles (lege vergunningen) • Betrekken bij evaluatie geurverordening • Bij klachten omwonenden bespreken dialoog
Eind RHV	Overschrijding normen: 2x Vr Veel klachten van 3 omwonenden Februari 2016: mediation traject	<ul style="list-style-type: none"> • Volgen en indien gevraagd participeren in de reeds door omwonenden opgestarte dialoog met veehouder • Betrekken bij evaluatie geurverordening
Neerrijt LGT	Beperkte problematiek: Geringe overbelasting geurnormen en/of Gering aantal klachten en/of Geen overbelasting normen en geen klachten	<ul style="list-style-type: none"> • Aanscherpen beleid reguliere controles waar nodig (lege vergunningen) • Betrekken bij evaluatie geurverordening • Evaluatie actiepunten over 2 jaar (alle locaties)
Burg. Linderswg BEK		
Lommelsedijk LGT		
Weebosserwg BEK		
Broekh.sewg RHV		
Burg. AartsIn BEK		
Weebosserweg BEK		
Biss. Rythoviusdr. RHV		
Borkelsedijk WTH		
Hondsbosserdk. LGT		
Loo BEK		
Heiereind RHV		
Fressevenweg BEK		

7 Flankerend beleid

De in de tabel benoemde actiepunten zijn vooral gericht op het reduceren en inperken van (mogelijk te) ervaren overlast op specifieke locaties. Zoals eerder benoemd is een onderscheid tussen aanpak van concrete knelpunten en beleidsmatige aspecten raadzaam.

Om vergroten van overlast van veehouderij in de toekomst via specifiek beleid te voorkomen worden de volgende beleidslijnen nader uitgewerkt:

Volgen Handreiking GGD-Advies

De GGD kan specifiek met het oog op gezondheid adviseren bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zij heeft daarom een handreiking ontwikkeld, met daarin een stappenplan waarmee de gevolgen van een ontwikkeling voor de omgeving in beeld gebracht worden. Via dit stappenplan kan bepaald worden of het raadzaam is voor een bepaalde ontwikkeling een advies van de GGD aan te vragen en te betrekken bij de vergunningverlening. Volgens de huidige planning wordt een beleidslijn met het oog op de GGD-handreiking in september aan de raad aangeboden.

Beleid lege vergunningen

Het is mogelijk om via een zorgvuldige procedure niet benutte vergunningen voor veehouderij in te trekken. Normaliter worden veehouderijen om de paar jaar bezocht. Er kan voor gekozen worden om deze beoordelingen aan te scherpen en zodoende eerder een traject in gang te zetten waarmee lege vergunningen ingetrokken kunnen worden. Volgens de huidige planning wordt een beleidslijn met het oog op het beleid voor intrekken van lege vergunningen in september aan de raad aangeboden.

Evaluatie geurverordening

Veel aandacht gaat uit naar de regelgeving in de 2de herziening van het bestemmingsplan buitengebied. Op het moment van schrijven van dit plan van aanpak ligt het voorontwerpbestemmingsplan 2de Herziening Buitengebied Bergeijk 2016 ter visie. Wegens de regelgeving in de Natuurbeschermingswet is in dit bestemmingsplan een bepaling opgenomen die voorkomt dat uitstoot van stikstof vergroot bij uitbreiding van veehouderijen. De maatregelen die er voor zorgen dat de stikstofuitstoot niet toeneemt beperken tegelijkertijd een toename van geur.

Vergroting van geuroverlast kan daarnaast ingeperkt worden door het aanscherpen van de geurnormen in de geurverordening. Deze normen bepalen de grenzen van geuruitstoot bij vergunningverlening van veehouderijen. De evaluatie van de geurverordening uit 2010 is medio 2016 gepland, de voorbereidingen zijn reeds gestart. Na de zomervakantie zal de vernieuwde geurverordening aan de raad worden voorgelegd. Het bestemmingsplan 2de Herziening Buitengebied Bergeijk 2016 zal in december ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

8 Conclusie

De overlast die door veehouderij binnen de gemeente Bergeijk ervaren wordt blijkt relatief beperkt. Voor het oplossen daarvan wordt een onderscheid gemaakt tussen huidige overlast op concrete knelpunten en beleidsmatige aspecten gericht op het voorkomen van overlast. Dit plan van aanpak ziet alleen op de concrete knelpunten. In paragraaf 6 zijn per locatie de actiepunten benoemd. Als daar op de betreffende locatie behoefte aan is kan een dialoog tussen agrariër en de directe omgeving worden opgestart. In een enkel geval is dit al gebeurd.

De beleidsmatige aspecten komen terug in het flankerend beleid. Doel van dit beleid is het voorkomen van overlast. Hierbij kan gedacht worden aan advisering op gezondheidsaspecten door de GGD bij nieuwe aanvragen, aanscherpen van het beleid voor intrekken van lege vergunningen en indien nodig het aanpassen van de geurverordening. Ten slotte wordt de problematiek verkleind door het volgen van en inspelen op actuele ontwikkelingen gericht op stoppende bedrijven.